
Marie Dohnalová: Studenti budou mít možnost setkat se s lidmi, kteří žijí sociálním podnikáním

---

Koncem listopadu Fakulta humanitních studií podepsala Memorandum o spolupráci s Ministerstvem práce a sociálních věcí a Centrem pro přenos poznatků a technologií UK . Jedním z prvních výstupů dohody je aktualizovaný povinně volitelný předmět Projekt sociálního podniku, který startuje již v tomto letním semestru. Představila nám ho Marie Dohnalová , garantka předmětu a zakladatelka studijního programu Studia občanské společnosti . Zatímco dostávala máily se žádostmi o zápis předmětu nad limit, ptali jsme se jí na změny, přínosy a jedinečnost předmětu, její vize a příběhy absolventů studijního programu, který vede.

Foto: Ondřej Trojan

Je Projekt sociálního podnikání zcela nový předmět, nebo vychází z nějakého stávajícího?

Předmět již existoval jako povinně volitelný, ale od letního semestru je dost podstatně aktualizován jeho obsah díky intenzivnější spolupráci v rámci podepsaného Memoranda . Spolupráce stojí na třech subjektech: naší fakultě, konkrétně studijním programu Studia občanské společnosti, Centru pro přenos poznatků a technologií (CPPT) pod rektorátem UK, a na Ministerstvu práce a sociálních věcí (MPSV), ale zase ne celém, jen na týmu, který realizuje projekt na podporu sociálního podnikání. Memorandum je logickým vyústěním předchozích schůzek, jednání, a hlavně společných zájmů těchto institucí. Předmět Projekt sociálního podnikání je nyní jeho největším produktem.

V čem konkrétně spočívá ta aktualizace?

Inovace spočívá v tom, že naše studentky a studenti budou mít možnost setkat se s lidmi, kteří se sociálnímu podnikání věnují v praxi, je to jejich zaměstnání, poslání, profese, nebo tím žijí. Předtím jsme takové lidi nezvali. Neuvažovali jsme tímto směrem a předmět jsem vyučovala pouze já sama.

Spolupráce s MPSV a CPPT tedy umožnila právě tato setkání?

Je to tak. Projektový tým ministerstva se zajímá o oblast sociálního podnikání z hlediska implementace evropské politiky, aby se sociální podniky v členských státech podporovaly. CPPT chce formálně ustanovit a více zviditelnit kontakty mezi odborníky na Univerzitě Karlově a jinými institucemi. Proto se Memorandum podepsalo. V předchozích letech, a to se tématem zabývám přes dvacet let, jsem se podílela na vzniku českých definic, připomínkovala jsem návrhy legislativy o sociálním podnikání, mám řadu kontaktů a známých v dané oblasti a sama jsem byla součástí pracovních skupin, ale nikdy to nebylo tolik viditelné. Rolí Centra je, aby nejenom já, ale i další lidé na sedmnácti fakultách, i veřejnost, věděli o možnostech takové spolupráce. Dá se říct, že je to naplňování třetí role univerzity, vedle vzdělávání a vedle výzkumů působit v mimouniverzitním prostředí a přispívat ke společenskému prospěchu, k nějakému dobru a zlepšení.

A na co se mohou těšit studující aktualizovaného předmětu, co zde získají?

Přiznám se: byla jsem překvapená, protože se do předmětu zapsali i studentky a studenti, kteří u mě v předchozím semestru absolvovali předmět Sociální ekonomika a sociální podnikání. To je povinný předmět dvou studijních programů, Studia občanské společnosti a Sociální a kulturní ekologie. V rámci tohoto předmětu jim podávám informace teoretické, často ze svých vlastních výzkumů a publikací. Myslím si, že očekávají, že opravdu zjistí, jaká je realita a praxe, protože teoretické znalosti již mají. Hodně jsme se zamýšleli nad novým obsahem, proběhla celá řada schůzek. Vymýšleli jsme, co by pro studující bylo nejvíc užitečné a zajímavé. Některé semináře jsme ve výsledku nazvali „Ochutnávka se sociálními podnikateli“ a dokonce vám prozradím, že jedna sociální podnikatelka přinese rohlíčky, protože vlastní kavárnu a cukrárnu. Chceme, aby studenti viděli nejenom pěkné věci, o kterých se mluví ve zprávách a různých evropských dokumentech, ale i úskalí a poznali realitu, což jim bude umožněno přímo tady v prostorách školy. Je naplánovaná i jedna exkurze, ale musíme to ještě domluvit do rozvrhu.

Jste spokojená s výslednou podobou nového sylabu?

Jsem, ale kurz se ještě neuskutečnil. Uvidím, co řeknou na konci května v rámci hodnocení předmětů studenti a studentky, jaký se jim zdál.

Uvítala byste takový předmět vy sama za vašeho studia?

Určitě ano. I když chápu, že prakticky zaměřené předměty nebo předměty spojené s hojnou návštěvou externistů jsou pro studující zajímavé, ale na druhé straně se musí hlídat standardy akademického studijního programu. Někdy v minulosti jsem si říkala, speciálně v našem studijním programu Studia občanské společnosti, že některá prakticky zaměřená témata si mohou studující doplnit individuálně po absolvování nebo i v průběhu studia. Mohou se přihlásit do seminářů nebo dalšího vzdělávání nabízeného třeba Nadací rozvoje občanské společnosti, Spiralis, nebo dalšími neziskovými organizacemi třeba k fundraisingu, projektovému řízení a k jiným tématům, aby se zdokonalili v praxi. Nemůžeme mít naše studijní programy založené pouze takto prakticky. Když je ale nově aktualizovaný předmět povinně volitelný, myslím si, že je to úplně v pořádku a že rozšiřuje rozmanitost nabídky kurzů.

V čem spočívá jedinečnost předmětu Projekt sociálního podniku?

Inovace jsou vždycky spojené s nějakým člověkem, někdo s tím takzvaně musí přijít. Já se o téma sociální ekonomiky a sociálního podnikání zajímám přes dvacet let. U nás je to jeden z povinných profilujících teoretických předmětů, je součástí závěrečné státní zkoušky, řadu let jsou studující zapojováni do výzkumů, o tématu byla napsána celá řada knih. Když jsem před lety zjistila, že v zahraničí je to velmi silné téma, snažila jsem se ho přinést sem. V roce 2002 se v Praze konala první konference. A od té doby jsem navazovala kontakty se zahraničím, vznikaly různé skupiny zabývající se tématem, vznikly české definice. Stála jsem u zrodu konceptu sociálního podnikání. V současné chvíli se vyučuje i na dalších školách – ale jsme jedineční v tom, že u nás se vyskytuje nejdéle, máme dlouhou tradici a silné teoretické zakotvení. Naši absolventi se jako jedni z prvních mohli uplatnit v tomto sektoru.

Mají studující možnost už v rámci studia sami něco podniknout, přijít s praktickým nápadem?

V rámci semestru jsou dva semináře věnované tvorbě projektu, který je založen na novém nápadu se společenským prospěchem. Tento projekt, služba nebo výrobek mají spojit sociální, jakožto užitečné pro společnost, a podnikání, jakožto ekonomickou aktivitu. Než došlo k aktualizaci Projektu sociálního podniku, celý ten předmět se zaměřoval na vysvětlování, jak se takový projekt píše, aby mohl být podán pro podporu z evropských strukturálních fondů. Teď to kurz obsahuje ve zkrácené podobě ve prospěch našich hostů. Ale výstupem stále bude miniprojekt, ve kterém studující představí svůj nápad a nějakou inovaci. Bude to podnětem k zamýšlení, s čím by mohli přijít, co někde chybí nebo co by

mohlo být někde realizováno. Kdyby se chtěli vydat dál tímto směrem, že mají nápad a chtějí se jím zabývat, jsou určitě další možnosti. Pod CPPT existuje sebevzdělávací platforma [Inovační laboratoř](#) a kurzy jako třeba [Rozjed projekt](#), kde jsem se před třemi týdny byla podívat na prezentaci projektů. Mohu doporučit. Další možnost představuje soutěž pro mladé lidi [Social Impact Award](#) v Impact Hubu. Koneckonců je to soutěž, do které před několika lety vstoupili i naše studující a uspěli. Tak vznikl sociální podnik [Pragulic](#). Existují různé podoby podpory podnikavosti, myslím, že je jich čím dál víc.

Zmínila jste Pragulic – znáte nějaké další příběhy vašich absolventů a absolventek?

Ano, to byla Tereza Jurečková. Natočili jsme o nich i krátké video, kde říká: „Studovala jsem na FHS a tam se sociální podnikání hodně podporovalo, tak nás napadlo založit sociální podnikání.“ Jedna moje doktorandka se zabývá sociálním zemědělstvím a je aktivní v Asociaci sociálního zemědělství. Jedna z našich absolventek je ředitelkou podniku [Maturus](#). Těch příběhů není málo.

Jakým krokem je Projekt sociálního podniku ve vaší dlouhodobé cestě?

Shodou okolností při jednání s vedením fakulty jsem zjistila, že je možnost vytvoření programu celoživotního vzdělávání. A to chci udělat. Dá se říct, že tento inovovaný předmět je pilotní projekt. Nikdy jsem za všechny ty roky, co učím, neměla tak zajímavý a rozmanitý předmět. Beru ho jako opravdu ověřovací. Velmi nás zajímají názory lidí, kteří tam půjdou, jak se vyjádří. Ze získané zkušenosti pak chci připravit fakultní program celoživotního vzdělávání, který by byl otevřen všem, i veřejnosti. Tím bychom se víc přihlásili k tématu sociálního podnikání. Byla by škoda nepřiblížit ho veřejnosti, hlavně když je tu ta možnost, že na fakultě už [programy CŽV fungují](#). A obecně si vážím podpory tématu sociálního podnikání vedením fakulty. Zdá se, že je to ekonomické téma a nepatří k nám, ale ve skutečnosti tady má své místo, je uznávané a podporované.

Plánujete nějaké další produkty Memoranda?

Ano. Nedávno jsme měli diskusi, že určitým způsobem se téma sociální ekonomiky a podnikání objevuje i na Teologické evangelické fakultě. Uvažovali jsme, že budeme hledat nějakou formu mezifakultní spolupráce, neboť zájem mají obě strany. Myslím si, že je to dobrý krok. Téma se také nově objevilo i na [1. lékařské fakultě](#), v rámci programu Ergoterapie. Některé typy sociálních podniků jsou totiž takzvané integrační sociální podniky, vytvářejí pracovní místa pro osoby se znevýhodněním a je to jakási podoba terapie prací. Napomáhá to rozvoji člověka, dává mu možnost vydělávat, utužovat sociální vazby a mnoho dalšího. Zájem z lékařské fakulty mě překvapil, spolupráci s nimi určitě nevyklučuji. Dále uvažujeme nad publikováním článků... Ale největší úsilí jsme nyní věnovali přípravě aktualizovaného předmětu.

Alena Ivanova, 26. února 2024